

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

TRST, nedelja, 5. avgusta 1945 - Lelo I. štef. 72
Uredništvo in uprava, Piazza Carlo Goldoni št. 1-I
Telefon št. 93806, 93807, 93808. Rokopisi se ne vračajo. Poština plačana. Cena 2.- liri

Kraške jame

Vam svetu so znane posebnosti kraškega terena. Ene same te posebnosti so kraške jame in ena, zaradi svojih naravnih lepot po vsem svetu znana kraška jama, je Festska jama, ki do 15. avgusta zopet na razpolago obiskovalcem in ljubiteljem naravnih lepot.

Pomen zgodovinske konference

„Pravda“ o konferenci „Velikih treh“: Utrditev zmage nad nemškim imperializmom

Moskva, 4. Tass. — Uvodnik „Pravde“ piše: Konferenca višnih voditeljev Sovjetske zveze, Združenih držav in Velike Britanije, ki je bila od 17. julija do 2. avgusta, je zaključila svoje delo. Delo konference je bilo v dosežkih sklepov in sporazumov z namenom, da se utrdi zgodovinska zmaga nad nemškim imperializmom in zagotovi trden in pravičen mir.

Priloga svoje stalnice o poljskem vprašanju, katerega rešitev predpisuje sklepi krmanske konference, v izjavi treh vlad se zahteva jamstvo za zaščito interesov Poljske in njene vlade. Prav tako velike važnosti je sporazum, ki je bil dosežen o vprašanju zapadne poljske meje. Do končne določitve zapadne meje Poljske bodo bivša nemška ozemlja, ki jih zahteva Poljska, upravljana v skladu z mirovnimi pogodbami in v skladu z vstopom Poljske v organizacijo Združenih narodov.

„Varnost“ v Grčiji

Atene, 4. Tass. — List „Rizospastis“ objavlja odprto pismo političnega veterana Grmlasa ministrskemu predsedniku Vulgariju.

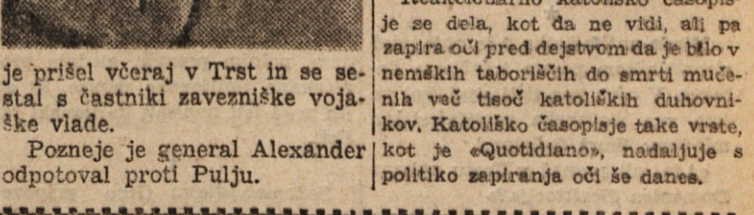
Kratkovidna politika Vatikana

Vatikan je izšel iz te vojne s težko prizadetimi političnim prestizem

Moskva, 4. Tass. — Demidov piše v „Pravdi“ o smešnem protisovjetskem obrekovanju vatičanskega glasila „Quotidianum“.

Raje so uživali...

Napadi vatičanskega tiska pričajo, da so vatičanski služabniki revni in kratkovidni politiki. Zarje je bila Hitlerjeva zmaga dogma. Utrpeli so poraz skupno s Hitlerjem. Raje so uživali svoje udobno življenje, kot pa da bi se odrekli temu v boju za svobodo narodov, za človeka vredno življenje in za versko svobodo. Lit „Quotidianum“ in drugo vatičansko časopisje namo nečestno obrekuje Rdečo armado, ki je rešila milijone katoličkov gotove smrti in mučenja v nemških taboriščih. Katoliško reakcionarno časopisje je podpiralo vsako protisovjetsko podjetje, protisovjetsko časopisje je z vsemi napori skušalo rešiti Hitlerjevo Nemčijo pred popolnim in dokončnim zlomom. To časopisje je glavna podpora fašistične Španije.

Reakcionarno katoliško časopisje se dela, kot da ne vidi, ali pa zapira oči pred dejstvom da je bilo v nemških taboriščih do smrti mučenih več tisoč katoliških duhovnikov. Katoliško časopisje take vrste, kot je „Quotidianum“, nadaljuje s politiko zapiranja oči še danes.

Nemčija ne sme nikdar več ogražati svetovnega miru

Namen tega sporazuma je izvesti krmako deklaracijo glede Nemčije. Nemški militarizem in nacizem bodo izkoreninili in zavezniški bodo po sporazumu skupno podzeli sedaj in v bodoče potrebne korake, da se za. z. da ne bo Nemčija nikdar več ogražala svojih sosedov in svetovnega mira. Trajen mir je nemogoč, dokler ni uničen nemški militarizem, dokler ni strit nemški vojni potencial in dokler ni odstranjena podlaga nemške industrije. V Nemčiji morajo biti izkoreninjeni vsi ostanki fašističnega režima, mora biti uničena fašistična stranka z vsemi podružnicami in odstranjena vsa možnost kakršnega koli militarizma ali fašistične delavnosti ali propagande.

Poljsko vprašanje in vzhodne nemške meje

Poleg drugih vprašanj v zvezi z nemškim porazom so na konferenci razpravljali o vprašanju mesta Königsberga in bližnjega mesta. Na konferenci so se v načelu sporazumeli s predlogom sovjetske vlade, da se mesto Königsberg in bližnje mestno področje izroči Sovjetski zvezi do končne odločitve gele ozemeljskih vprašanj na mirovni konferenci. Predsednik Združenih držav in britanski ministri predsednik sta izjavila, da bosta podpirala ta predlog na bodoči konferenci mirovne ureditve. Na konferenci so prav tako uredili vprašanje o preselitvi nemškega prebivalstva, ki je zdaj na Poljskem, v Češkoslovaški in Madžarski. Berlinska konferenca je formirala

Francija za prekinitve odnošajev s Francovo vlado

Pariz, 4. VZN. — Radio Pariz je javilo, da je bila soglasno potrjena poslanica francoske pesvetovalne skupščine, v kateri francoska vlada zahteva da se prekinejo diplomatski stiki s Francovo vlado. Dopolnska zahteva, da naj francoska vlada ukrepe potrebne korake pri britanski, sovjetski in ameriški vladi, da bodo te podprele novo špansko republikansko vlado, ki se sestavlja.

Proces proti največjim nemškim vojnim zločincem

London, 4. VZN. — BBC javlja, da se bo proces proti največjim nemškim vojnim zločincem vršil najbrž 1. septembra v Nuerenbergu. Sodnik Jackson, ki bo zastopal Združene države pri sodišču, ki bo sodilo vojne zločince, bo v desetih dneh prišel z delom v Nuerenbergu. Določili so že, da se bodo proces vršili v sodni palači Goering, Ribbentrop in drugi nacionalistični voditelji bodo za časa procesov, ki bodo trajali več tednov, zaprti v krajevnih občinskih ječah.

Žalna svečanost ob obletnici varšavske vstaje

Varšava, 4. Tass. — Vsa Poljska slavi obletnico vstaje v Varšavi. V bližini Varšave so postavili začenšen spomenik na vojaškem pokopališču, kjer so pokopane mnoge žrtve te vstaje. Na tisoče prebivalcev Varšave se je udeležilo odkritja spomenika.

Novi množični grobovi v Sleziji odkriti

Varšava, 4. Tass. — V kraju Lembovici, blizu Modlina, v Sleziji, so odkrili velikega grobove deset tisočev ljudi, ki so jih nemški fašistični napadalci izmučili do smrti. Vsi poljski listi objavljajo grobnice o tem grozotnem zločinu. List „Dziennik zachodny“ v Krakovu je objavil velikega grobove deset tisočev ljudi, ki so jih nemški fašistični napadalci izmučili do smrti. Vsi poljski listi objavljajo grobnice o tem grozotnem zločinu. List „Dziennik zachodny“ v Krakovu je objavil velikega grobove deset tisočev ljudi, ki so jih nemški fašistični napadalci izmučili do smrti. Vsi poljski listi objavljajo grobnice o tem grozotnem zločinu.

Jugoslavija-dežela dela in pelja

Vtis: dopisnika londonske radijske postaje Kennet Meathwesa z bivanja v Jugoslaviji

želja petja. Tam ne pojejo samo vojak svojih starih partizanskih pesmi, marveč sem videl tudi otroke, kako so peli, ko so odhajali iz svojih razredov na kosila. Jugoslavlani so peli, da so laže ljubljavo strahotam vojne: danes pojo, da bi laže premagali težave, ki jih čaka v miru in ki niso malotrne. To njihovo navdušenje je zares velika stvar pri graditvi njihove dežele.

Podli izdajalci

Proces proti Mihajlovičevim povejnikom razkrinjuje svetovno reakcijo

Razprava proti trem članom takozvanega osrednjega narodnega odbora in poveljnikom Draže Mihajloviča se bliža koncu. Jutri bo zaključeno dokazni postopek, nato bodo dobili besedo javni tožila in zagovorniki in končno bo padla obsodba.

Jugoslavski veleposlanik obiskal Eckerberga

Beograd, 4. Tanjug. — Dopisnik Tanjuga javlja iz Stockholma, da je dr. Gjermandić, nekdanji federalni veleposlanik v Jugoslaviji, obiskal Eckerberga, predsednika švedskega parlamenta, in mu predstavil jugoslavski položaj. Eckerberg je izrazil sočustvo in se zavezal, da bo v svojih močeh deloval za izboljšanje položaja Jugoslavije.

Sovjetski filmi v Pragi

Praga, 4. Tass. — 2. avgusta so se ob prisotnosti predsednika Češkoslovaške Republike predvajali sovjetski filmi „Berlin“ in „Parada zmage“ v praškem kinematografu „Lucerna“.

Tudi na Danskem slabo čistijo

Kopenhagen, 4. Tass. — Nezadovoljstvo danskega ljudstva z izvajanjem čiščenja vedno bolj naraste. Pod geslom „Mi hočemo čiščenje“ je priredilo „Odporniški gibanje“ demonstracijo nasproti vladni stavbi. Delegacija demonstrantov je zahtevala, naj minister Jacobson odloži razpust odredbe odporniškega gibanja do takrat, dokler ne bo izvršeno čiščenje.

Poziv Poljakom

Viada narodne edinstva poziva vse resnične poljske rodoljube, ki živijo v tujini, da se vrnejo domov

Varšava, 4. Tass. — Poljsko časopisje objavlja poziv, ki ga je vlada naslovila na vsj Poljake, oficirje, vojsake, letalce in mornarje v tujini, naj se vrnejo domov.

Pustinja bo oživila

Stalingrad, 4. Tass. — Namakalni sestav voških prekopov, ki so namakali stalingrajske pustine in ki so ga uničili Nemci, je sedaj popravljen. Več tisoč ha zelo rodovitne zemlje bo zopet namakala voda iz vodnega zbiralnika Aršan. Zadržanje vode v pogozdu danskih nacistov vzbuja čimdalje večje užaljenost prebivalstva. Dosedaj je bil samo eden izdajalec obojen na smrt. Na drugi strani pa objavljajo listi dan za dan poročila, da so bili oboženi izdajalci opravičeni zaradi pomanjkanja dokazov. Nedavno so bili n. pr. opravičeni trije Danci, ki so služili pri SS-oddelkih. Ta pravorek je bil utemeljen s tem, da niso takrat neuredili oblasti na Danskem ničesar pripomniale proti Dancem, ki so se zapeljali v nemško armado.

Pomorska šola v Leningradu

Pomorska šola v Leningradu, nazvana po slavnem ruskem mornarškem poveljniku Nahimovu, je praznovala prvo obletnico svoje ustanovitve. Postali so študenti v postojni na Petrografskega nabrežju, kjer stoji šola, so sanje stotin otrok v vseh delih sovjetske države, piše Tassov dopisnik, ki je obiskal šolo. Vsa ta leningrajska otroka je poln spominov na zgodovino ruske plobove.

Proces proti največjim nemškim vojnim zločincem

London, 4. VZN. — BBC javlja, da se bo proces proti največjim nemškim vojnim zločincem vršil najbrž 1. septembra v Nuerenbergu. Sodnik Jackson, ki bo zastopal Združene države pri sodišču, ki bo sodilo vojne zločince, bo v desetih dneh prišel z delom v Nuerenbergu. Določili so že, da se bodo proces vršili v sodni palači Goering, Ribbentrop in drugi nacionalistični voditelji bodo za časa procesov, ki bodo trajali več tednov, zaprti v krajevnih občinskih ječah.

Žalna svečanost ob obletnici varšavske vstaje

Varšava, 4. Tass. — Vsa Poljska slavi obletnico vstaje v Varšavi. V bližini Varšave so postavili začenšen spomenik na vojaškem pokopališču, kjer so pokopane mnoge žrtve te vstaje. Na tisoče prebivalcev Varšave se je udeležilo odkritja spomenika.

Novi množični grobovi v Sleziji odkriti

Varšava, 4. Tass. — V kraju Lembovici, blizu Modlina, v Sleziji, so odkrili velikega grobove deset tisočev ljudi, ki so jih nemški fašistični napadalci izmučili do smrti. Vsi poljski listi objavljajo grobnice o tem grozotnem zločinu. List „Dziennik zachodny“ v Krakovu je objavil velikega grobove deset tisočev ljudi, ki so jih nemški fašistični napadalci izmučili do smrti. Vsi poljski listi objavljajo grobnice o tem grozotnem zločinu.

Jugoslavski veleposlanik obiskal Eckerberga

Beograd, 4. Tanjug. — Dopisnik Tanjuga javlja iz Stockholma, da je dr. Gjermandić, nekdanji federalni veleposlanik v Jugoslaviji, obiskal Eckerberga, predsednika švedskega parlamenta, in mu predstavil jugoslavski položaj. Eckerberg je izrazil sočustvo in se zavezal, da bo v svojih močeh deloval za izboljšanje položaja Jugoslavije.

Sovjetski filmi v Pragi

Praga, 4. Tass. — 2. avgusta so se ob prisotnosti predsednika Češkoslovaške Republike predvajali sovjetski filmi „Berlin“ in „Parada zmage“ v praškem kinematografu „Lucerna“.

Pustinja bo oživila

Stalingrad, 4. Tass. — Namakalni sestav voških prekopov, ki so namakali stalingrajske pustine in ki so ga uničili Nemci, je sedaj popravljen. Več tisoč ha zelo rodovitne zemlje bo zopet namakala voda iz vodnega zbiralnika Aršan. Zadržanje vode v pogozdu danskih nacistov vzbuja čimdalje večje užaljenost prebivalstva. Dosedaj je bil samo eden izdajalec obojen na smrt. Na drugi strani pa objavljajo listi dan za dan poročila, da so bili oboženi izdajalci opravičeni zaradi pomanjkanja dokazov. Nedavno so bili n. pr. opravičeni trije Danci, ki so služili pri SS-oddelkih. Ta pravorek je bil utemeljen s tem, da niso takrat neuredili oblasti na Danskem ničesar pripomniale proti Dancem, ki so se zapeljali v nemško armado.

Pomorska šola v Leningradu

Pomorska šola v Leningradu, nazvana po slavnem ruskem mornarškem poveljniku Nahimovu, je praznovala prvo obletnico svoje ustanovitve. Postali so študenti v postojni na Petrografskega nabrežju, kjer stoji šola, so sanje stotin otrok v vseh delih sovjetske države, piše Tassov dopisnik, ki je obiskal šolo. Vsa ta leningrajska otroka je poln spominov na zgodovino ruske plobove.

